

Eiropas tiesiskās apmācības politika

Eiropas tiesiskā apmācība ir svarīga visiem praktizējošiem juristiem, tomēr prioritāra ir tiesnešu un prokuroru apmācība, jo tādējādi tiek pilnveidotas viņu kompetences saistībā ar Eiropas tiesiskā regulējuma īstenošanu. Savstarpēja uzticēšanās un sapratne praktizējošo juristu vidū nodrošinās, ka fizisko personu un komercsabiedrību tiesības tiek ievērotas un īstenotas nepārprotamā un konsekventā veidā.

Kopīgais darbs Eiropas tiesiskās apmācības uzlabošanā

Ņemot vērā Eiropas Savienības jaunās atbildības jomas, kas paredzētas Lisabonas līgumā, un lai īstenotu prioritātes, kuras noteiktas Stokholmas programmā par Eiropas tiesisko apmācību, Eiropas Komisija 2011. gada septembrī publicēja [Eiropas tiesiskās apmācības ziņojumu](#) "Uzticēšanās veidošana tiesiskumam ES mērogā – Eiropas tiesiskās apmācības jauna dimensija". Šā ziņojuma nolūks bija formulēt jaunu dimensiju Eiropas tiesiskajā apmācībā, lai vēl lielākam praktizējošo juristu skaitam dotu iespēju piedalīties augstas kvalitātes mācībās par Eiropas Savienības tiesībām.

Trīs ceturtdaļas aptaujāto respondentu (tiesneši un prokurori) uzskata, ka gadu gaitā ir palielinājies tādu lietu skaits, kurās runa ir par ES tiesībām. Tādēļ ir kļuvis nepieciešams uzlabot un paplašināt ES mēroga apmācības piedāvājumu. Gandrīz puse no aptaujātajiem tiesnešiem un prokuroriem vismaz reizi trīs mēnešos savā darbā saskaras ar ES tiesību jautājumiem. Tādēļ 65 % tiesnešu un prokuroru uzskata, ka zināšanas par ES tiesībām un to īstenošanu ir nozīmīgas viņu funkciju veikšanai (*ES dalībvalstīs veiktās tiesnešu, prokuroru un tiesu iestāžu darbinieku aptaujas rezultāti par viņu pieredzi saistībā ar tiesisko apmācību: Eiropas Parlamenta pētījums "Judicial training in the EU Member States" ("Tiesiskā apmācība ES dalībvalstīs"), 2011*).

Komisija ir izvirzījusi mērķi – dot iespēju 700 000 praktizējošiem juristiem, t. i., pusei no visiem Eiropas Savienībā praktizējošajiem juristiem, līdz 2020. gadam piedalīties Eiropas tiesiskās apmācības pasākumos, izmantojot līdzekļus, kas pieejami vietējā, valsts un Eiropas mērogā, atbilstīgi [Stokholmas programmas](#) mērķiem.

Šā mērķa sasniegšana ir visu ieinteresēto personu kopēja atbildība. Dalībvalstīm, tiesnešu padomēm, valsts mēroga un Eiropas tiesiskās apmācības struktūrām, kā arī citu juridisko profesiju organizācijām valsts un Eiropas mērogā ir jāapņemas iekļaut ES tiesības un to īstenošanas jautājumus valsts un vietējā mēroga apmācībā, kā arī palielināt ar ES tiesībām saistīto mācību pasākumu un šādu nodarbību dalībnieku skaitu.

Turpmākā rīcība

Komisija aicina dalībvalstis un juridiskās profesijas nodrošināt, ka praktizējošiem juristiem savas karjeras laikā ir iespēja piedalīties vismaz vienu nedēļu ilgās apmācībās par ES *acquis* un tiesību instrumentiem.

Komisija ir apņēmusies palielināt Eiropas tiesiskajai apmācībai pieejamo finansējumu, lai atbalstītu augstas kvalitātes projektus ar ietekmi plašākā Eiropas kontekstā. Šādu projektu nolūks būs apmācīt praktizējošos juristus ES tiesībās, tai skaitā izstrādāt mācību metodes. Eiropas tiesiskā apmācība ir izvirzīta par vienu no jaunās 2014.–2020. gada daudzgadu finanšu shēmas prioritātēm, lai ik gadu līdz 2020. gadam atbalstītu vairāk nekā 20 000 praktizējošu juristu apmācību.

Informācija par ES finansiālo atbalstu Eiropas tiesiskās apmācības projektiem ir pieejama internetā – attiecīgi Komisijas Tiesiskuma un patērētāju ģenerāldirektorāta, [Konkurences ģenerāldirektorāta](#), [Migrācijas un iekšlietu ģenerāldirektorāta](#) un [Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai \(OLAF\)](#) vietnēs.

Kopš 2013. gada Komisija ir atbalstījusi AIAKOS – divas nedēļas ilgu apmaiņas programmu jaunajiem tiesnešiem un prokuroriem, kuru vada Eiropas Tiesiskās apmācības tīkls (EJTN). Tā arī izstrādās papildu pasākumus, veicinot Eiropas e-tiesiskuma portāla atbalstošo nozīmi un izstrādājot praktiskas pamatnostādnes, piem., par apmācības metodiku un novērtēšanas procesu.

Komisija arī aicina izmantot publisko un privāto partnerību kā inovatīvu apmācības risinājumu izstrādes formu. Piemēram, ar tās palīdzību ir iespējams Eiropas tiesisko apmācību paplašināt – piedāvāto pasākumu un to dalībnieku skaita ziņā.

Komisija ir izstrādājusi apmācības moduljus par konkrētu Eiropas tiesību aktu īstenošanu. Tie ir pieejami bez maksas, un pasniedzēji, kas vada specializētus mācību kursus, var tos pielāgot attiecīgās valsts apstākļiem un dažādām mērķgrupām. Tie ir atrodami portāla sadaļā “[mācību materiāli](#)”.

Pašreizējās situācijas novērtējums

Komisija ik gadu publicē ziņojumu angļu valodā par Eiropas Savienībā praktizējošu juristu dalību mācībās par ES tiesībām:

- [2018. gada pārskats\(2588 Kb\)](#)
- [2017. gada pārskats\(3019 Kb\)](#)
- [2016. gada pārskats\(1515 KB\)](#)
- [2015. gada pārskats\(1742 Kb\)](#)
- [2014. gada pārskats\(1895 Kb\)](#).
- [2012. gada pārskats\(2265 Kb\)](#), publicēts 2013. gadā,
- [2011. gada pārskats\(512 Kb\)](#), publicēts 2012. gadā,

Komisija 2013. un 2014. gadā īstenoja **pilotprojektu par Eiropas tiesisko apmācību**, ko bija ierosinājis Eiropas Parlaments, lai apzinātu paraugpraksi attiecībā uz praktizējošu juristu mācībām par ES tiesībām. Rezultāti ir publicēti šeit:

- Pētījums ***Study on best practices in training of judges and prosecutors*** (pētījums par tiesnešu un prokuroru apmācības paraugpraksi), kura sagatavošana uzticēta Eiropas Tiesiskās apmācības tīklam (*EJTN*): Pārskats ir pieejams [angļu valodā\(1619 Kb\)](#). Kopsavilkums ir pieejams [angļu valodā\(593 Kb\)](#) un [franču valodā\(589 Kb\)](#). Faktu lapas par apmācības paraugpraksi ir pieejamas portāla sadaļā “[paraugprakse](#)”. Ar to palīdzību pasniedzēji un apmācības pakalpojumu sniedzēji no jebkuras juridiskās profesijas varēs uzlabot savu praksi tādos jautājumos kā apmācības vajadzību apzināšana, apmācības metodika un novērtēšana.
- **Pētījums par aktuālo stāvokli juristu apmācībā ES tiesībās**, kura sagatavošana uzticēta Eiropas Advokātu kolēģiju un juristu biedrību padomei (*Council of Bars and Law Societies of Europe*) (*CCBE*) un Eiropas Publiskās pārvaldes institūta (*EIPA*) Eiropas Tiesnešu un juristu centram (*European Centre for Judges and Lawyers*): Pārskats ir pieejams [interaktīvā žurnālā\(2857 Kb\)](#) un [pdf formātā\(1807 Kb\)](#) angļu valodā. Kopsavilkums ir pieejams [angļu valodā\(1064 Kb\)](#) un [franču valodā\(1378 Kb\)](#). Faktu lapas par juristu apmācības sistēmām visās ES dalībvalstīs ir pieejamas portāla sadaļā par praktizējošo juristu apmācību valsts mērogā. Ar to palīdzību valstu advokātu kolēģijas un juristu profesiju uzraugošās iestādes var novērtēt jebkura tāda praktizējoša jurista apmeklētās mācības, kurš iesniedz pieteikumu par to, lai ES ietvaros īstenotu savas tiesības uz brīvību veikt uzņēmējdarbību. Šeit ir pieejami daži pārskata pielikumi angļu valodā, piemēram, [B pielikums – apspriešanās rezultāti\(2140 Kb\)](#) un H pielikums: [1. aptauja par apmācības sistēmām\(164 Kb\)](#) un tās [paskaidrojumi\(163 Kb\)](#), [2. aptauja par apmācības pakalpojumu sniedzējiem\(286 Kb\)](#) un tās [paskaidrojumi\(234 Kb\)](#) un [3. aptauja par apmācības paraugpraksi\(190 Kb\)](#) un tās [skaidrojumi\(62 Kb\)](#). Projekta vietne ir pieejama [šeit](#).
- **Pētījums par aktuālo stāvokli tiesu iestāžu darbinieku apmācībā par ES tiesībām un tiesu iestāžu darbiniekiem paredzēto apmācības pakalpojumu sniedzēju sadarbības veicināšanu ES mērogā**, kura sagatavošana uzticēta konsorcijam, kurā ietilpst *EIPA* Eiropas Tiesnešu un juristu centrs, *Justice Coopération Internationale* (*JCI*, Francija), *Scottish Court Services* (Apvienotā Karaliste), *Centro de Estudios Jurídicos* (Spānija), *Krajowa Szkoła Sądownictwa i Prokuratury* (Polija) un Saksijas pavalsts *Staatsministerium der Justiz und für Europa* (Vācija): Pētījums ir pieejams [angļu valodā\(1379 Kb\)](#)(1379 Kb). Kopsavilkums ir pieejams [angļu valodā\(909 Kb\)](#) un [franču valodā\(893 Kb\)](#). Arī pētījuma ieteikumi par tiesu personāla apmācības uzlabošanu ir pieejami [angļu valodā\(938 Kb\)](#) un [franču valodā\(950 Kb\)](#). ES tiesu iestāžu darbinieku galveno uzdevumu un funkciju kopsavilkums ir pieejams [šajā tabulā\(383 Kb\)](#). Detalizēts katras dalībvalsts tiesu iestāžu darbinieku uzdevumu apraksts drīzumā tiks publicēts portālā, attiecīgo dalībvalstu lapās. Dalībvalstīs pastāvošo tiesu iestāžu darbinieku apmācības sistēmu apraksts tiks publicēts portāla sadaļā “[Juristu apmācība atsevišķās dalībvalstīs](#)”.
- **Projekts tieslietās ieinteresēto personu sadarbības veicināšanai attiecībā uz Eiropas tiesisko apmācību**, kura sagatavošana ir uzticēta *EJTN*: Pārskats ir pieejams [angļu valodā\(1499 Kb\)](#). Kopsavilkums ir pieejams [angļu valodā\(631 Kb\)](#) un [franču valodā\(630 Kb\)](#).

Faktu lapas par tiesu iestāžu ES mēroga tīklu funkciju apmācībā ir pieejamas portāla sadaļā [“Eiropas apmācības tīkli un struktūras”](#).

Konteksts

Eiropas Komisija 2006. gadā iepazīstināja ar [Eiropas paziņojumu](#) Eiropas Parlamentam un Padomei par tiesisko apmācību Eiropas Savienībā.

Savukārt 2008. gadā tika pieņemta Padomes un Padomē sanākušo dalībvalstu valdību pārstāvju [rezolūcija](#) par tiesnešu, prokuroru un tiesu iestāžu darbinieku apmācību Eiropas Savienībā.

Eiropas Parlaments 2009. gadā publicēja [pētījumu par tiesiskās apmācības stiprināšanu Eiropas Savienībā\(553 Kb\)](#) franču valodā.

Līdz ar Lisabonas līguma stāšanās spēkā 2009. gada decembrī tika radīts Eiropas tiesiskās apmācības pasākumu tiesiskais pamats. Līguma 81. un 82. pantā to pasākumu vidū, kas ir nepieciešami, lai stiprinātu tiesu iestāžu sadarbību civillietās, komercietās un krimināllietās, ir minēts arī “atbalsts tiesnešu un tiesu iestāžu darbinieku mācībām”.

Padome 2009. gada decembrī pieņēma [Stokholmas programmu](#), kurā galvenā uzmanība ir pievērsta jautājumam par Eiropas tiesisko apmācību visu juridisko profesiju pārstāvjiem.

Komisija Stokholmas programmas [rīcības plānā](#) un 2010. gada [ziņojumā](#) par ES pilsonību kā vienu no prioritātēm norādīja Eiropas tiesisko apmācību. Arī Eiropas Parlaments ir konsekventi uzsvēris, ka pienācīga tiesiskā apmācība ievērojami veicina iekšējā tirgus darbības uzlabošanu un palielina pilsoņu iespējas vienkāršāk īstenot savas [tiesības](#).

Komisija 2010. gada beigās sāka apspriešanos ar ieinteresētajām personām, tostarp dalībvalstīm, Tiesiskuma foruma dalībniekiem, [Eiropas apmācības tīkliem un struktūrām](#) un to dalībniekiem. Kopsavilkums par apspriešanās konstatējumiem ir pieejams [šeit\(192 Kb\)](#).

Eiropas Komisija 2011. gada 13. septembrī vienojās par paziņojumu [“Uzticēšanās veidošana tiesiskumam ES mērogā: Eiropas tiesiskās apmācības jauna dimensija”](#).

Tieslietu un iekšlietu padomes 2011. gada 27. un 28. oktobra secinājumos par Eiropas tiesisko apmācību ([Eiropas pieejami angļu valodā](#)) tika pausts atbalsts ikgadējai informācijas apmaiņai ar Komisiju par pieejamo apmācību ES tiesībās un apmācīto praktizējošo juristu skaitu, un Komisijai tika lūgts apsvērt iespējas ik gadu sagatavot pārskatu par Eiropas tiesisko apmācību.

Eiropas Parlaments 2012. gadā ierosināja pilotprojektu par Eiropas tiesisko apmācību, kura nolūks ir palīdzēt:

- apzināt paraugpraksi attiecībā uz tiesnešu, prokuroru un tiesu iestāžu darbinieku mācībām par valstu tiesību sistēmām un tiesību tradīcijām, kā arī par ES tiesībām;
- apzināt veidus kā vietēja mērogā tiesnešiem, prokuroriem un tiesu iestāžu darbiniekiem visiedarbīgāk pasniegt mācības par ES tiesībām un dalībvalstu tiesību sistēmām un kā veicināt ES tiesnešu un prokuroru dialogu un koordināciju;
- atbalstīt ES tiesiskās apmācības pakalpojumu sniedzēju apmaiņu ar idejām par paraugpraksi un to izplatīšanu visā ES un
- uzlabot sadarbību starp *EJTN* un dalībvalstu tiesiskās apmācības institūcijām. Tajā tiks iesaistīti apmācības pakalpojumu sniedzēji, piemēram, Eiropas Tiesību akadēmija un juridisko profesiju Eiropas mēroga organizācijas, piemēram, Eiropas Tiesu iestāžu padomju tīkls, Augstāko tiesu priekšsēdētāju tīkls, Augstāko administratīvo tiesu apvienība un ES Augstāko tiesu ģenerālprokuroru tīkls.

Komisijas priekšsēdētāja vietniece Redinga 2013. gada novembrī teica runu angļu valodā Eiropas Parlamenta darbseminārā [“Le gal training: an essential tool for European judicial excellence”](#) ([“Tiesiskā apmācība: būtisks instruments Eiropas tiesu iestāžu izcilības sasniegšanai”](#)).

Eiropas Tiesiskās apmācības tīkls (*EJTN*) 2016. gada jūnijā pieņēma deviņus tiesiskās apmācības principus, kurus var izmantot gan tiesu iestādes – kā pamatu savu apmācības vajadzību pārvaldībai, gan apmācības pakalpojumu sniedzēji – kā ietvaru tiesnešiem un prokuroriem paredzēto mācību plānošanai un sniegšanai. Šie principi attiecas uz tādiem jautājumiem kā tiesības uz tiesisko apmācību darba laikā, atbildība par nepieciešamo resursu nodrošināšanu, obligātā sākotnējā apmācība karjeras sākumā, modernu apmācības metožu izmantošana, kā arī paņēmieni un nejuridisku jautājumu iekļaušana mācību tematu sarakstā. Principu izklāstu un papildinformāciju var atrast šeit [angļu valodā](#) un [franču valodā](#).

Saistītie pētījumi

[“Tiesu iestāžu sadarbības stiprināšana Eiropas Savienībā”\(1694 Kb\)](#), 2009. gads (franču valodā)

[“Judicial training in the EU Member States”](#) (“Tiesiskā apmācība ES dalībvalstīs”), 2011. gads (angļu valodā)

Eiropas Parlamenta darbseminārs “*The training of legal practitioners: teaching EU law and judgecraft*” (“Praktizējošo juristu apmācība: ES tiesību un tiesneša aroda prasmju pasniegšana”): [I nodarbība – Learning and Accessing EU Law: Some Best Practices](#) (“ES tiesību apgūšana un piekļuve materiāliem: paraugprakses piemēri”) un [II nodarbība – Improving Mutual Trust](#) (“Savstarpējās uzticēšanās vairošana”) 2013. gads (angļu valodā)

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā.

Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.

Lapa atjaunināta: 15/04/2019